

Ngày soạn 28/02/2024	Dạy	Ngày	30/3/24&01/04/24	28/3/24&01/04/24
		Tiết	3,3	5,3
		Lớp	9C	9D

TUẦN 28 - TIẾT 139, 140

NGHĨA TƯỜNG MINH VÀ HÀM Ý

I. MỤC TIÊU

1. Kiến thức:

- Khái niệm nghĩa tường minh và hàm ý.
- Tác dụng của việc tạo hàm ý trong giao tiếp hằng ngày

2. Năng lực

- NL chung : giải quyết vấn đề, sáng tạo.
- NL chuyên biệt: giao tiếp, sd ngôn ngữ, tạo lập VB.

3. Phẩm chất:

- Chăm học, có ý thức sử dụng nghĩa tường minh và hàm ý trong nói và viết.

II. CHUẨN BỊ

1/ Thầy

- Giáo án điện tử
- Các kĩ thuật: động não.
- Phương pháp: nhóm bàn, vấn đáp, thuyết trình..

2/ Trò

- HS: Soạn bài

III. TIẾN TRÌNH LÊN LỚP

Tiết 139

Hoạt động 1 :Khởi động

- Phương pháp: vấn đáp
- Kĩ thuật: Động não
- Thời gian: 1 phút

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY	HOẠT ĐỘNG CỦA TRÒ	CHUẨN KT- KN CẦN ĐẠT
Gv: Trong cuộc sống hàng ngày, có những lúc chúng ta cần nói thẳng vấn đề để người nghe hiểu rõ. Song cũng có tình huống giao tiếp, người khác phải tự hiểu nội dung câu nói. Vậy đó là cách nói như thế nào, bài học hôm nay sẽ giúp...	- Lắng nghe.	Học sinh hứng thú, có thái độ tích cực đón bài học

Hoạt động 2: Hình thành kiến thức

- Phương pháp: vấn đáp, theo nhóm
- KT: động não
- Thời gian: phút

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY	HOẠT ĐỘNG CỦA TRÒ	NỘI DUNG
I. Hướng dẫn H tìm hiểu nghĩa tường minh và hàm ý <i>1/Chuyển giao</i> 1.? Đọc ví dụ tại máy ? Tìm những câu văn thể hiện lời nói của anh	- HS đọc và chú ý câu in đậm - HS chỉ ra 2 câu nói	I. Nghĩa tường minh và hàm ý 1. Xét ví dụ:

thanh niên trong đoạn trích ? ? Qua câu : ‘trời ơi, chỉ còn có 5 phút !’, em hiểu anh thanh niên muốn nói điều gì? Em còn cách hiểu nào khác nữa về câu nói đó? ? Tại sao anh thanh niên không nói thẳng với ông họa sĩ và cô gái cho dễ hiểu? ? Câu nói thứ 2 của anh thanh niên đã nói thẳng điều cần nói với cô gái chưa? Vì sao? 2/ <i>Thực hiện</i> HD học sinh thảo luận theo 2 câu hỏi trên. Quan sát, đôn đốc, nhắc nhở hs 3/ <i>Báo cáo</i> Yêu cầu học sinh trả lời câu hỏi thảo luận Lắng nghe hs trả lời 4/ <i>Nhận xét, đánh giá</i> Yêu cầu hs nhận xét, bổ sung GV nhận xét, sửa chữa, chốt kiến thức GV : <i>Chiếu lên máy các cách hiểu khác.</i> ? Từ việc phân tích ví dụ trên, em hiểu nghĩa tường minh là? Hàm ý là gì? GV: Chốt và ghi bảng -> ? Đọc ghi nhớ trong SGK? *GV chuyển sang BT1 để củng cố <i>Đưa lại đoạn văn lên máy</i> ? Câu văn nào cho thấy nhà họa sĩ cũng chưa muốn chia tay anh thanh niên? Từ ngữ nào giúp em nhận ra điều ấy? ? Tìm những từ ngữ miêu tả thái độ của cô gái trong câu cuối đoạn văn? Và cho biết thái độ đó như thế nào? Thái độ ấy giúp em đoán ra điều gì liên quan đến chiếc mũ soa? *GVKL lưu ý Bằng những từ ngữ miêu tả, chúng ta đã hiểu được thái độ của từng người trong đoạn văn. Cách dùng hình ảnh để diễn đạt ý nghĩa của ngôn từ nghệ thuật cũng là hàm ý ? Hàm ý mà cô gái đưa ra đã đủ điều kiện để giúp anh thanh niên hiểu ra vấn đề chưa? (Chưa) GV : cô gái ngượng với anh thanh niên thì ít - vì anh thật thà đến vụng về - cô ngượng với ông họa sĩ dày dặn kinh nghiệm nhiều hơn đến mức <i>ngượng đỏ chín mặt</i>.	của anh thanh niên - HS trả lời theo ý hiểu. - 1 số HS nêu cách hiểu khác. - HS suy nghĩ, trả lời. - Nghe giáo viên chốt và ghi bài => - Đọc lập rút ra ghi nhớ - Học sinh bổ sung, ghi bài - Đọc lập quan sát đoạn văn và tìm câu văn. - HS chỉ ra trong câu văn. - học sinh tìm hàm ý trong đoạn văn và lí giải. - HS lắng nghe - HS suy nghĩ để trả lời.	- Trời ơi, chỉ còn có 5 phút. => hàm ý - Ô! Cô còn quên chiếc khăn mùi soa đây này! => nghĩa tường minh. 2. Ghi nhớ : - Nghĩa tường minh là phần thông báo được diễn đạt trực tiếp bằng từ ngữ trong câu - Hàm ý là phần thông báo tuy không được diễn đạt trực tiếp bằng từ ngữ đó nhưng có thể suy ra từ những từ ngữ ấy * Bài tập 1

<u>II. Hướng dẫn tìm hiểu điều kiện sử dụng hàm ý</u> 1/ <i>Chuyển giao</i>: Yêu cầu HS hđ cá nhân và nhóm thực hiện các yêu cầu: ? Đọc ví dụ ? Tìm câu nói của chị Dậu? Nêu hàm ý của câu in đậm ? ? Vì sao chị Dậu không nói thẳng với con mà dùng hàm ý? Hàm ý trong câu nói nào của chị Dậu rõ hơn? Vì sao chị Dậu lại phải nói rõ như vậy? ? Khi sử dụng hàm ý cần tránh điều gì ? ? Chi tiết nào trong đoạn trích cho thấy cái Tí đã hiểu hàm ý trong câu nói của mẹ? Vì sao cái Tí hiểu được hàm ý ấy? ? Vậy để sử dụng hàm ý cần có điều kiện gì? 2/ <i>Thực hiện</i> GV hướng dẫn, gợi ý, đôn đốc HS thực hiện các yêu cầu 3/ <i>Báo cáo</i> - Theo dõi HS trình bày 4/ <i>Đánh giá</i> - GV nhận xét phần hđ của HS và kết quả thực hiện GV chốt KT, ghi bảng GV chốt kiến thức tiết 139	- Học sinh đọc VD - Dựa vào kiến thức đã học, nêu hàm ý của câu in đậm. - HS lí giải. - HS lắng nghe. - HS quan sát 2 câu in đậm và thảo luận trong bàn, 2 hs trả lời. - Học sinh lắng nghe - HS rút ra ghi nhớ	<u>II. Điều kiện sử dụng hàm ý</u> 1. Xét ví dụ - Con chỉ được ăn ở nhà bữa này nữa thôi. - Con sẽ ăn ở nhà cụ Nghị thôn Đoài. 2/ Ghi nhớ - Người nói(người viết)có ý thức đưa hàm ý vào câu nói - Người nghe (người đọc)có năng lực giải đoán hàm ý

Tiết 140

Hoạt động 3 : Luyện tập

- Phương pháp : Vấn đáp, giải thích
- Kỹ thuật .động não
- Thời gian: 30 phút

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY	HOẠT ĐỘNG CỦA TRÒ	NỘI DUNG
Hướng dẫn H luyện tập 1/ <i>Chuyển giao</i> ? Đọc yêu cầu bài tập 2, 3, 4 ? 2/ <i>Thực hiện</i> *GV Yêu cầu HS làm việc theo dãy/	H luyện tập - HS đọc yêu cầu các bài tập - HS các dãy thảo luận theo bàn. Trong dãy làm theo bàn	III. Luyện tập Bài tập 2/75 Bài 3/ 75

bàn Hướng dẫn học sinh làm bài tập * GV nhắc nhở HS cần phân biệt hàm ý với cách nói đánh trống lảng và nói dở dang qua bài tập 4 3/ Báo cáo ? Yêu cầu đại diện các nhóm học sinh báo cáo kết quả bài làm 4/Đánh giá GV yêu cầu học sinh nhận xét, đánh giá bài làm của bạn GV nhận xét hđ của HS và kết quả bài làm	- Thời gian: 5 phút - Đại diện một số nhóm bàn trong dãy báo cáo rồi trình bày. - Các nhóm khác lắng nghe và nhận xét, bổ sung	Bài 4/76

Hoạt động 4 : Vận dụng

- Phương pháp : Vấn đáp, giải thích
- Kỹ thuật : động não
- Thời gian: 12 phút

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY	HOẠT ĐỘNG CỦA TRÒ	NỘI DUNG
1/Chuyển giao - Đặt một tình huống dùng hàm ý, lí giải vì sao dùng hàm ý đó 2/ Thực hiện - Hướng dẫn HS thực hiện hoạt động trên lớp - Gợi ý : Chọn 1 TH dưới hình thức một cuộc trò chuyện(cuộc hội thoại) \ - Định hướng, đôn đốc HS làm bài 3/ Báo cáo - Theo dõi phần trình bày bài làm của HS 4/ Nhận xét, đánh giá GV yêu cầu hs nhận xét bài làm của bạn	- HS đọc yêu cầu bài tập - Thảo luận và làm bài - Trình bày bài làm - Nhận xét, bổ sung	IV. Vận dụng

GV nhận xét, đánh giá và chấm điểm	- Lắng nghe	

Hoạt động 5: Tìm tòi, mở rộng

- Phương pháp : Vấn đáp, giải thích
- Kỹ thuật .động não
- Thời gian: 3 phút

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY	HOẠT ĐỘNG CỦA TRÒ	CHUẨN KT-KN
<i>1/ Chuyển giao</i> GV hướng dẫn HS thực hiện hoạt động ở nhà. + Bài cũ - Học thuộc nội dung kiến thức phần ghi nhớ - Làm hoàn thiện các bài tập + Bài mới: Soạn bài “Ôn tập Tiếng Việt” - Rà soát, ôn lại các đơn vị kiến thức phần TV đã học từ đầu HK2. <i>2/ Thực hiện</i> Yêu cầu học sinh học bài cũ, chuẩn bị bài mới <i>3/ Báo cáo</i> - Nghe HS báo cáo ở tiết học sau <i>4/ Đánh giá</i> - Nhận xét ý thức học bài, chuẩn bị bài ở nhà của HS	- Lắng nghe, nhận nhiệm vụ. - Thực hiện hoạt động ở nhà và báo cáo trong tiết học sau	C. Tìm tòi, mở rộng

